

خارج الفقہ

۱۱-۷-۱۴۰۵ فقہ اکبر ۳

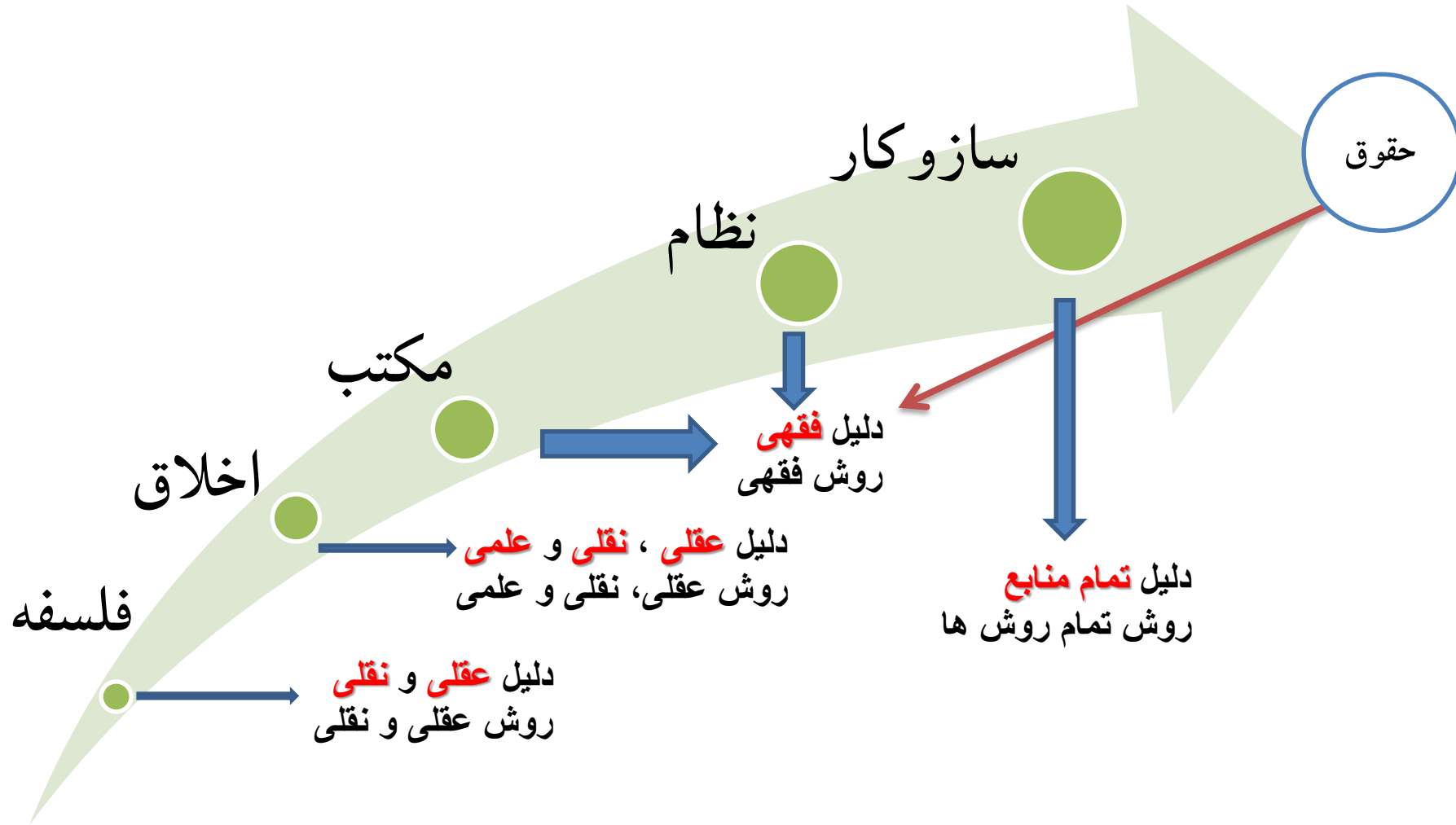
۴

(مکتب و نظام سیاسی اسلام)

دراسات الاستاذ:

مهدی المادوی الطهرانی

سیستم اسلامی در عالم اثبات

مكتب و نظام سياسى اسلام

اهداف
مكتب
سياسى
اسلام

نظام
سياسى
اسلام

مبانى
مكتب
سياسى
اسلام

اهداف مکتب
سیاسی اسلام

مبانی مکتب
سیاسی اسلام

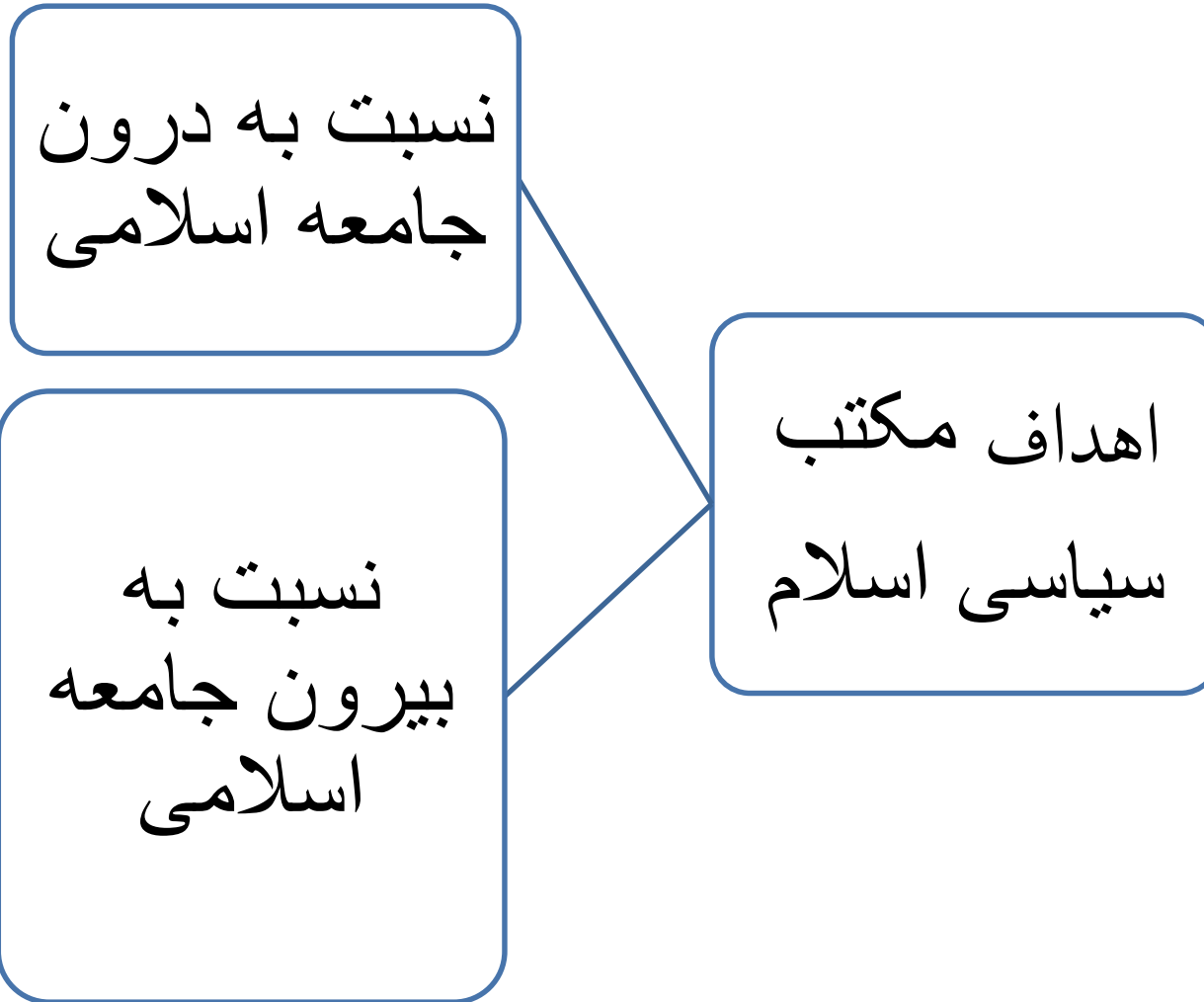
تحقق خارجی

مباني مكتب
سياسى اسلام

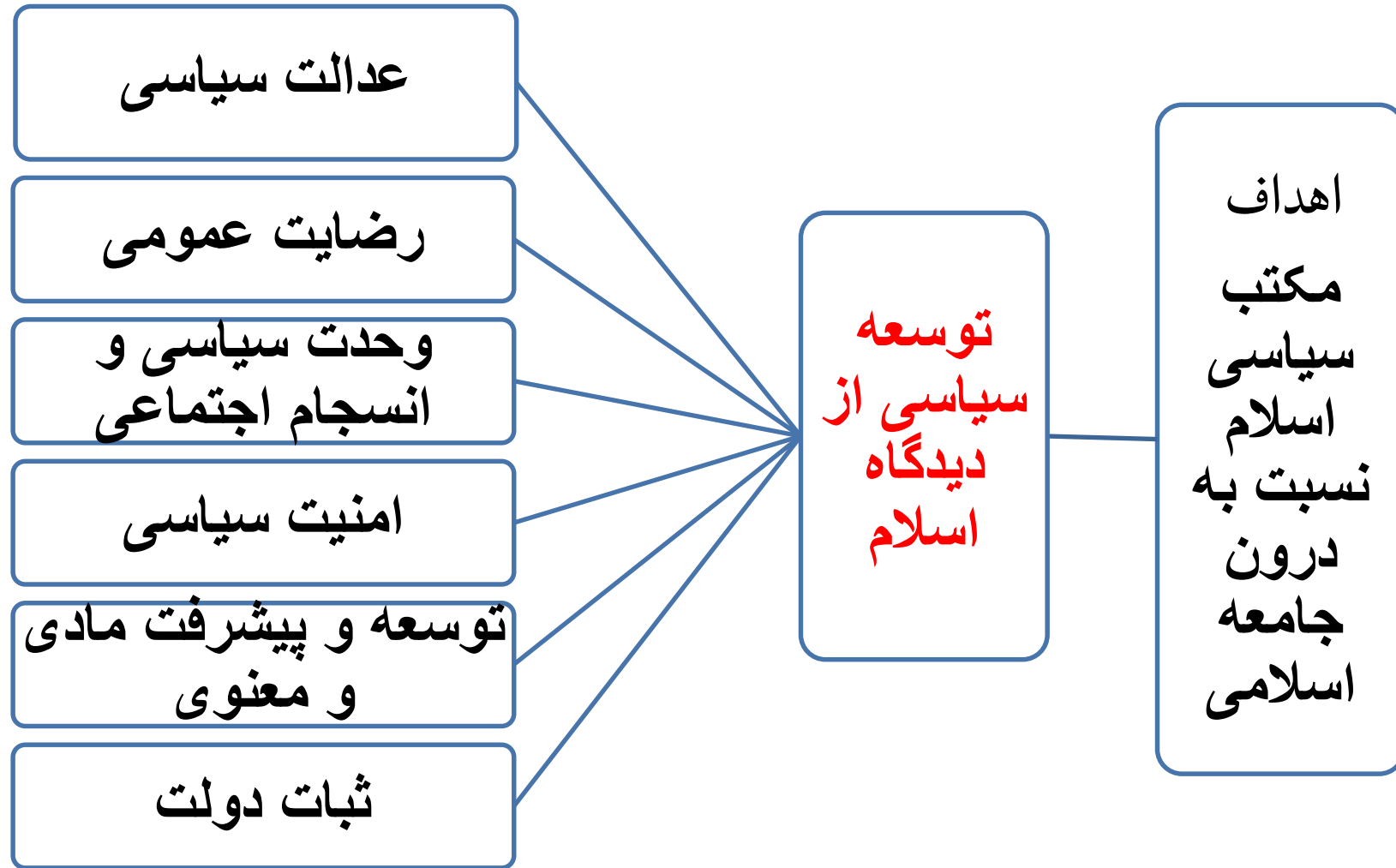
اهداف مكتب
سياسى اسلام

تحقيق علمى

اهداف مكتب سياسى اسلام

اهداف مكتب سياسى اسلام

شاخص های توسعه انسانی اسلامی

- # شاخص توسعه انسانی اسلامی (I-HDI) چیست و چرا مطرح شد؟
- HDI (Human Development Index) متعارف (برنامه عمران ملل متحد، از ۱۹۹۰) انسان را با سه بعد میسنجد:
 - سلامت (امید زندگی)،
 - دانش (سواد و سالهای تحصیل)
 - و معیشت (درآمد سرانه)

شاخص های توسعه انسانی اسلامی

- نقد اصلی از منظر اسلامی این است که HDI:
- - بُعد دین و معنویت و اخلاق را نادیده میگیرد؛
- - عدالت توزیعی را به میانگینها تقلیل میدهد؛
- - انسان را به «سرمایه انسانی/عامل تولید» فرومیکاهد؛
- - به خانواده و نسل و به سعادت اخروی بی توجه است.

نگاه بنیادین اسلام به توسعه

- ## نگاه بنیادین اسلام به توسعه

- نخست باید توجه داشت که اسلام به انسان نگاهی «رشدی» دارد؛ یعنی برای انسان ظرفیت‌های متعدد مادی و معنوی قائل است و تعالیم دینی برای رشد همه‌جانبه این ظرفیت‌ها آمده است.

نگاہ بنیادین اسلام به توسعه

- از این منظر، توسعه صرفاً رسیدن به بالاترین سطح تکنولوژی و توانمندی‌های مادی نیست؛ چه بسا جامعه‌ای به اوج توان فنی برسد اما در درون آن، ظلم و استثمار و گرسنگی گسترده شود. در حالی که در سبک زندگی دینی، ممکن است سطح رفاه مالی کمتر باشد اما رضایت و آرامش از زندگی بسیار بیشتر گردد.

توسعه از دیدگاه اسلام: مبنا و شاخصها

- ## (۱) مبنای مفهومی توسعه از دیدگاه اسلام
- در نگاه اسلامی، توسعه پیش از آنکه یک هدف صرفاً اقتصادی (رشد تولید) باشد، فرایندی است مرکب از:
آبادانی زمین + بندگی + عدالت
- یعنی رفاه مادی، در خدمت کمال معنوی و عدالت اجتماعی.

توسعه از دیدگاه اسلام: مبنا و شاخصها

- مأموریت انسان، «استعمار زمین» (آبادانی) است، نه فقط مصرف آن:

- - «هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا» (هود: ۶۱)

- مسئولیت و امانتداری

- - «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً» (بقره: ۳۰)

توسعه از دیدگاه اسلام: مبنا و شاخصها

- منابع، امانت اند نه ملک مطلق
- - «وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ»
(جاثیه: ۱۳)
- - «فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ» (جمعه: ۱۰)

توسعه از دیدگاه اسلام: مبنا و شاخصها

- عدالت، هدف تمدنی
- - «لَيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ» (حدید: ۲۵)
- و «كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةٌ بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ» (حشر: ۷)

توسعه از دیدگاه اسلام: مبنا و شاخصها

- - الگوی قرآنی جامعۀ توسعه یافته:
- «بَلَدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبُّ غَفُورٌ» (سبأ: ۱۵)، «قَرْيَةٌ كَانَتْ آمِنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا» (نحل: ۱۱۲)،
- چهار مؤلفه: امنیت، رفاه، پاکی، شکرگزاری (معنویت).
- و «أَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ» (قریش: ۴)

توسعه از دیدگاه اسلام: مبنا و شاخصها

• - برنامه ریزی و تاب آوری اقتصادی:

• تدبیر یوسف (یوسف: ۴۷-۴۹)؛

• قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأْبًا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سَبِيلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا تَحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾

توسعه از دیدگاه اسلام: مبنا و شاخصها

- زیرساخت و امنیت:
- سدّ ذوالقرنین (کهف: ۹۴-۹۸).
- قَالُوا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَ مَاْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَى أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٤﴾ قَالَ مَا مَكْنِي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٩٥﴾ أَتَوْنِي زَبْرًا الْحَدِيدَ حَتَّى إِذَا سَاوَى بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّى إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ أَتَوْنِي أَفْرَغُ عَلَيْهِ قَطْرًا ﴿٩٦﴾ فَمَا اسْطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَ مَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿٩٧﴾ قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَ كَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ﴿٩٨﴾

توسعه از دیدگاه اسلام: مبنا و شاخصها

• اولویت آبادانی بر مالیات گیری.

• - در سیره و نهج البلاغه، نامه ۵۳ (عهدنامه مالک اشتر):

• «وَلْيَكُنْ نَظْرُكَ فِي عِمَارَةِ الْأَرْضِ أَكْثَرَ مِنْ نَظْرِكَ فِي جَبَايَةِ الْخَرَاجِ»